

**ΣΠΗΛΑΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΜΕΣΙΑΣ-ΜΕΛΙΣΣΑΣ
ΚΑΙ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΟΥ ΟΡΟΥΣ ΚΑΒΑΛΑΣ**
Α.Σ.Μ. 6622 και 6623

από τον

Λ. Ι. ΧΑΤΖΗΛΑΖΑΡΙΔΗ

Εισαγωγή-Περίληψη: Μέλη της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας (Ε.Σ.Ε.) στις 28/7/85 πραγματοποίησαν εξερευνησεις σε δύο σπήλαια που βρίσκονται στο Σύμβολο όρος Καβάλας μεταξύ των κοινοτήτων Μεσιάς-Μελίσσας και Μυρτόφυτου. Από τα δύο αυτά σπήλαια το ένα (Α.Σ.Μ. 6623) είναι μικρό μήκους 6 μ., χωρίς ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το άλλο (Α.Σ.Μ. 6622) έχει μήκος 30 μ., έχει σπηλαιολογικό διάκοσμο και συγκεκριμένα εντυπωσιακούς μαστοειδείς σταλακτίτες και σταλαγματικές κολώνες. Το σπήλαιο αυτό έχει αρκετά καλές προϋποθέσεις για να αξιοποιηθεί τουριστικά.

Ιστορικό: Την ύπαρξη των σπηλαιολογικών ενδιαφερόντων της περιοχής γνωστοποίησε στον γράφοντα ο από τη Μεσιά καταγόμενος προϊστάμενος ΔΕΗ Καβάλας κ. Βιτάλης Βέλκος. Οι πληροφορίες γνωστοποιήθηκαν στην Ε.Σ.Ε. και στη συνέχεια στον Ε.Ο.Τ. Οι εξερευνησεις των σπηλαίων έγιναν την Κυριακή 28 Ιουλίου 1985. Συμμετείχαν τα μέλη της Ε.Σ.Ε. κ.κ. Κων. Μαυρόπουλος, Σταμ. Κίρδης, Θεόδ. Κιτσέλης και η δεσποινίς Πην. Γαλανοπούλου. Αρχηγός αποστολής ήταν ο γεωλόγος κ. Λάζ. Χατζηλαζαρίδης. Μαζί με τους ερευνητές τις σπηλιές επισκέφθηκαν και αρκετοί κάτοικοι της Μεσιάς μεταξύ των οποίων ήταν και ο πρόεδρος της κ. Αυγουστής Βοσκόπουλος.

Θέση σπηλαίων: Τα σπήλαια βρίσκονται στις βόρειες πλαγιές δύο γειτονικών κορυφών του Σύμβολου όρους. Η μία κορυφή όπου βρίσκεται το μικρό σπήλαιο ονομάζεται «Αγριάδα» και έχει υψόμετρο 69 μ. Η άλλη κορυφή, στις πλαγιές της οποίας βρίσκεται το αξιόλογο σπήλαιο Μεσιάς, έχει υψόμετρο 660 μ. περίπου, και βρίσκεται βορειοανατολικά της «Αγριάδας» και προς τις ψηλές νοτιοδυτικές περιοχές της θέσης «Κουτσικάρι». Τις δύο προηγούμενες κορυφές συνδέει δασικός δρόμος, ο οποίος προς τα βόρεια καταλήγει στον συνοικισμό Μελίσσα της κοινότητας Μεσιάς, και προς τα νότια καταλήγει στην κοινότητα Μυρτόφυτου Καβάλας. Και τα δύο σπήλαια βρίσκονται σε υψόμετρο 600 μ. περίπου. Οι θέσεις τους είναι ορατές από το χωριό Μεσιά. Η προσπέλαση προς τα σπήλαια είναι εξίσου εύκολη και από το χωριό Μυρτόφυτο.

Περιγραφή σπηλαίων: Η είσοδος του σπηλαίου Μεσιάς βλέπει προς τα ΔΒΔ και έχει ένα άνοιγμα 10 μ. Μόνο όμως στο μέσον της εισόδου το ύψος είναι 1,5 μ. ενώ αριστερά

*Les grottes des communes Messia-Melissa et Myrtophyto du mont Symbolon-Kavala
par L. Hatzilazaridis*

και δεξιά είναι μικρότερο. Το όλο μήκος της σπηλιάς είναι 30 μ. και το μέγιστο πλάτος της 14 μ. Γενικά η σπηλιά έχει χαμηλές οροφές. Το μέγιστο ύψος οροφής από το δάπεδο είναι 3 μ. (βλ. σχέδιο σπηλιάς). Στην αρχή στην είσοδο υπάρχουν δυο μεγάλοι ογκόλιθοι. Οι ογκόλιθοι αυτοί, σε σχέση με την ηλικία του σπηλαίου, έχουν αποκολληθεί πολύ πρόσφατα χρονικά από το πλευρικό τοίχωμα και την οροφή της σπηλιάς. Στο εσωτερικό σε αρκετές θέσεις υπάρχουν σταλαγμικές-σταλακτικές κολώνες με διάμετρο μέχρι 1,5 μ. Επίσης υπάρχουν αρκετοί σταλαγμίτες. Πλούσιος είναι ο σταλακτιτικός διάκοσμος του σπηλαίου, κυρίως στο εσωτερικό του, με εντυπωσιακούς μαστοειδείς σταλακτίτες. Είναι τέτοια η διάταξη στις κολώνες ώστε να δημιουργούνται στη σπηλιά χώροι που επικοινωνούν με διπλανούς ανάλογους χώρους. Ο μεγαλύτερος από αυτούς τους χώρους είναι αυτός που βρίσκεται στο τέλος του σπηλαίου δεξιά. Είναι σαν ένα ξέχωρο δωμάτιο με το μεγαλύτερο ύψος οροφής του σπηλαίου. Σε πολλά σημεία το δάπεδο είναι άτακτα ανασκαμμένο, χαρακτηριστικό παράνομης ενέργειας αρχαιοκαπήλων ή κυνηγών θησαυρών. Το παράξενο είναι ότι σε δύο θέσεις υπάρχουν μικρές ταφροειδείς εκσκαφές, σαν να έγινε κάποια συστηματική ανασκαφική εργασία. Είναι σίγουρο πως το δάπεδο της σπηλιάς, μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα, θα παρουσιάζει άλλη μορφή από τις ανασκαφές. Η είσοδος του μικρού σπηλαίου Μεσιάς, βλέπει προς τα ΒΒΔ. Το μήκος του είναι 6 μ., το μέγιστο πλάτος του 2 μ. και το ύψος του κυμαίνεται από 1,5 μ. μέχρι 0,4 μ. Η είσοδος του μικρού σπηλαίου βρίσκεται σε γκρεμό και συγκεκριμένα 3 μ. ψηλότερα από τη βάση του γκρεμού.

Γεωσπηλαιολογικές παρατηρήσεις: Το Σύμβολο όρος έχει την ίδια πετρολογική δομή με το Παγγαίο και ανήκει όπως και το Παγγαίο στην γεωτεκτονική ζώνη Ροδόπης ή μάζα Ρίλα-Ροδόπης. Τα πετρώματα από τα οποία αποτελείται είναι κυρίως γρανοδιორίτες, γνευσιοσχιστόλιθοι και λίγα μάρμαρα. Στα παράλια του υπάρχουν επίσης ψαμμίτες, μάρμαρα και ασβεστόλιθοι. Τα σπήλαια Μεσιάς είναι διανοιγμένα σε πολυδιακλασμένο μάρμαρο. Λίγα μέτρα χαμηλότερα από το επίπεδο των σπηλαίων υπάρχει γεωλογική επαφή των μαρμάρων και σχιστόλιθων. Οι σχιστόλιθοι είναι επιφανειακά αποσπασμένοι.

Το μικρό σπήλαιο Μεσιάς δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο-ενδιαφέρον. Πιθανόν να είναι ότι απέμεινε από το τελευταίο τμήμα κάποιου μεγαλύτερου σπηλαίου πριν δημιουργηθεί το ρήγμα-γκρεμός στο οποίο τώρα έχει την είσοδό του. Το μεγαλύτερο όμως σπήλαιο έχει πολύπλευρο ενδιαφέρον και βοηθάει περισσότερο στην εξαγωγή κάποιων συμπερασμάτων. Οι διεργασίες για την διάνοιξη των σπηλαίων μέσα στο συγκεκριμένο μάρμαρο άρχισαν πολύ παλιά, στο μακρινό γεωλογικό παρελθόν. Πολύ πιθανόν όταν ακόμη τα βουνά του Συμβόλου ήταν μια φυσική πλευρική συνέχεια των βουνών του Παγγαίου. Αργότερα μεταξύ των δύο οροσειρών δημιουργήθηκε η σημερινή πεδιάδα που διαρρέει ο Μαρμαράς ποταμός. Η πεδιάδα αυτή δημιουργήθηκε στη θέση του ρηξιγενούς τεκτονικού βυθίσματος που δημιουργήθηκε μεταξύ Παγγαίου και Συμβόλου. Το ρηξιγενές τεκτονικό βύθισμα (τάφρος) προκλήθηκε όταν η ευρύτερη περιοχή Παγγαίου - Συμβόλου καταπονήθηκε από ένα ρηγματογόνο τεκτονισμό που κατακερμάτισε την περιοχή. Σης παραπάνω απόψεις οδηγεί και η μελέτη των γεωλογικών χαρτών του Ι.Γ.Μ.Ε. που αναφέρονται στην ευρύτερη αυτή περιοχή.

Το μεγαλύτερο σπήλαιο είναι διανοιγμένο σε διεύθυνση Α-Δ. Την ίδια διεύθυνση έχει και η πεδιάδα του Μαρμαρά ποταμού μεταξύ Συμβόλου και Παγγαίου, όπως και μερικά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΡΕΙΑ

ΣΠΗΛΑΙΟ ΜΕΣΙΑΣ-ΜΕΛΙΣΣΑΣ
ΣΥΜΒΟΛΟΥ ΟΡΟΥΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

ΑΠΟΙΟΤΗΤΗ-ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: Δόξ. Χατζηλοζάρδης, Κων. Μουράτογλου, Σταυ. Κίρτζης,
Πην. Γραλαμπούλου, Θόδ. Κιτσίκης

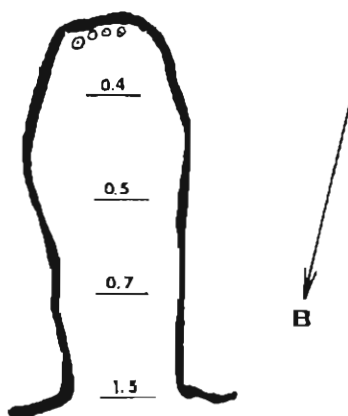
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΜΙΚΡΟ ΣΠΗΛΑΙΟ ΜΕΣΙΑΣ ΜΕΛΙΣΑΣ
ΣΥΜΒΟΛΟΥ ΟΡΟΥΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ: Στ. Κίρδης

0 1 2 3 μ.

Α.Σ.Μ. 6623

εμφανή ρήγματα της περιοχής. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι η διάνοιξη του σπηλαίου ακολούθησε την διεύθυνση των ρηγμάτων. Εξ άλλου το σπήλαιο, όπως προαναφέρθηκε, είναι διανοιγμένο στην επαφή του μακροπερατού από το νερό μαρμάρου και του αδιαπέραστου σχιστολίθου. Το δάπεδό του είναι προσκωμένο με παλαιοεδάφη και προϊόντα απασβεστώσεως του μαρμάρου.

Στο βάθος του σπηλαίου, δεξιά στον χώρο σαν δωμάτιο που δημιουργείται στο πολυ-σκαμμένο δάπεδο, υπάρχει τμήμα οστού από μηρό ανθρώπου. Σύμφωνα με πληροφορίες από κατοίκους της Μεσιάς, μέσα στην σπηλιά επί Τουρκοκρατίας σκοιτώνονταν άνθρωποι από τους Τούρκους. Επίσης, κατά την διάρκεια της τελευταίας Βουλγαρικής κατοχής της Ανατολικής Μακεδονίας και κατά τον Εμφύλιο, η σπηλιά ήταν καταφύγιο ανταρτών. Στα 20 μ. περίπου από την είσοδο, στο δάπεδο υπάρχουν δύο-τρία μικρά γυαλωμένα όστρακα (πύλινα κομμάτια αγγείων) που η ηλικία τους δεν είναι σύγχρονη. Δεν αποκλείεται το

σπήλαιο να παρουσιάζει πράγματι κάποιο ιδιαίτερο σημαντικό παλαιοανθρωπολογικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Δυστυχώς όμως το λιγοστό του χρόνου των ερευνητών και η έλλειψη αρχαιολόγου από την ερευνητική ομάδα δεν επέτρεψε την εξαγωγή σχετικών συγκεκριμένων συμπερασμάτων.

Ενδιαφέροντα - Τουρισμός: Το σπήλαιο, όπως αναφέρθηκε, έχει πολύπλευρα ενδιαφέροντα. Οποσδήποτε θα πρέπει να συνεχιστεί η έρευνα τουλάχιστον από την παλαιοανθρωπολογική πλευρά και θα πρέπει να γίνουν συστηματικές ανασκαφικές εργασίες, πριν οι κυνηγοί θησαυρών προκαλέσουν μεγαλύτερες ανακατατάξεις στο δάπεδό του. Από σπηλαιολογικής πλευράς το σπήλαιο χαρακτηρίζεται αξιόλογο. Θα μπορούσε κάλλιστα να αξιοποιηθεί τουριστικά αφού γίνουν προηγουμένως λίγες όχι πολυδάπανες εργασίες (χαμήλωμα δαπέδου). Έχει σταλαγμίτες, εντυπωσιακούς μαστοειδείς σταλακτίτες και κολώνες. Μέχρι την κορυφή του βουνού πηγαίνει αγροτικός δασικός δρόμος και από το Μυρτόφυτο και από την Μεσιά-Μέλισσα. Στην κορυφή του βουνού της σπηλιάς υπάρχει ένα μικρό οροπέδιο, όπου ενδείκνυται να κτισθεί ένα τουριστικό περίπτερο. Η θέα από εκεί προς τις γύρω περιοχές, και κυρίως προς τον απέναντι μεγάλοπρεπο όγκο του Παγγαίου, είναι μοναδική. Είναι γεγονός πως τέτοιου είδους σπήλαια σε άλλες χώρες αξιοποιούνται τουριστικά. Βέβαια η χώρα μας έχει να επιδείξει μερικά αφαντάστως καλύτερα σπήλαια από αυτό της Μεσιάς. Από την άλλη πλευρά ο νομός της Καβάλας δεν έχει κανένα αξιοποιημένο τουριστικά σπήλαιο, οποσδήποτε όμως έχει σημαντικά σπήλαια ή καλύτερα από αυτό της Μεσιάς σε άλλες περιοχές. Τέτοια σπήλαια είναι το σπήλαιο «Δισάκια» και «Αρκουδότρυπα» Γαλιψού, ο «Περισερώννας» Κρυονερίου-Ζυγού, η «Αγία Ελένη» Ζυγού, το σπήλαιο-ορυχείο κοντά στην Παλαιοκαβάλα, με τα πολλά λαξευτά στον σκληρό βράχο σκαλοπάτια, το σπήλαιο Κορυφών, το σπήλαιο Παναγιάς Θάσου και άλλα. Παρά ταύτα, για την ιδιαίτερη αυτή περιοχή της Καβάλας ενδείκνυται η αξιοποίηση του σπηλαίου Μεσιάς. Θα είναι ένα ακόμη επιπρόσθετο στοιχείο έλξης τουριστών στην περιοχή. Είναι εύκολο να φθάσει κανείς στην σπηλιά και από τον παλιό εθνικό δρόμο Στρυμώνα-Ελευθερούπολης Καβάλας μέσω της Μεσιάς, αλλά και από τον καινούριο εθνικό παραλιακό δρόμο Στρυμώνα-Καβάλας μέσω του Μυρτόφυτου και της Νέας Περάμου.